

Lude

Lude on ihmiskehon ulkopuolinen loinen, joka käyttää ravinnokseen ihmisen verta yöaikaan. Joillekin pureman pistoskohtaan tulee punoitusta, turvotusta, kutiavia paukamia ja joskus rakkuloita. Puremajäljet ovat tyypillisesti peräkkäin tai rykelmissä.

Lude voi elää kuukausia ilman ravintoa ja se kestää hyvin kylmää ja lämpöä. Päiväksi lude kätkeytyy suojapaikkoihin kuten vuoteen rakenteisiin ja lattialistojen taakse ym. koloihin. Luteen tunnistaa elävistä luteista ja/tai mustista, pistemäisistä ulostetahroista yleensä vuoteen läheisyydessä.

Luteen vartalo on leveä ja ovaalinmuotoinen, mutta littana, vain noin luottokortin paksuinen. Pituudeltaan lude on n. 2-8 mm, riippuen sen kehitysvaiheesta. Luteen munat ovat tahmeapintaisia, joten tarttuvat helposti housunlahkeisiin tms. ja siten siirtyvät paikasta toiseen.

Kuvat: 1. puremia, 2. Luteita ja luteen ulostejälkiä patjan saumassa.

Sairaalaan tulevan potilaan kotona on luteita tai lude-epäily

1. Potilas ei saa tuoda omia apuvälineitä, kuten rollaattoria sairaalaan, luteiden leviämisen estämiseksi.
 1. Potilas **suihkutetaan (jos ei ole mahdollista, vuodepesu)** ja potilaan vaatteet vaihdetaan potilasvaatteisiin.
 2. **Tarkista potilaan iho**, onko luteenpuremille tyypillisiä puremajälkiä.
 - Potilaan omat vaatteet pussitetaan tiiviisti. Pussi merkitään varoituslapulla, eikä sitä saa avata sairaalassa. Potilaan omaiset voivat viedä vaatepussin viiveettä takaisin potilaan asuntoon.
 - Tai vaatteet hävitetään asianmukaisesti potilaan luvalla.
 - Avaimet, puhelin, lompakko tms. pyyhitään desinfektioliinalla ja laitetaan erilliseen pussiin.
 - Potilasta hoidetaan tavanomaisin varotoimin.

Sairaalassa havaitaan tai epäillään olevan luteita

1. Luteen tunnistusta varten olisi hyvä saada lude/luteita kierrekorkilliseen purkkiin tai vähintään kuva luteesta. Tunnistuksen jälkeen voi luteen hävittää suljetussa purkissa sekajätteisiin.
2. Kirjataan ludehavainto hoitokertomukseen.

3. Kun luteita on havaittu, ilmoitetaan ludeongelmasta HUS Kiinteistöjen palvelupyynnöt ja viikailmoitukset -sivun kautta sähköisesti.
- HUS-Kiinteistöt tilaa tarvittaessa tuholaistorjunnan.
 - Jos HUS-Kiinteistöillä ei ole ylläpitovastuuta, tuholaistorjunta tilataan ko. kiinteistön omalta huollolta.
 - Tiedota myös Infektioidentorjuntayksikköä /ilmoita omalle hygieniahoitajalle.

Vuodeosastot:

Potilasta/potilaita ei siirretä toiseen huoneeseen eikä huonetta saa tyhjentää irtaimistosta ennen tuholaistorjunnan antamia ohjeita.

- Potilashuoneen ovi pidetään kiinni.
- Potilasta hoidetaan tavanomaisin varotoimin.
- Potilas- ja vuodevaatteet pakataan läpinäkyviin, itsestään sulaviin pyykkipusseihin, jotka laitetaan keltaiseen muoviseen tai kankaaseen pyykkipussiin. Ks. myös Pyykin käsittely
- Henkilökohtaiset hoitotarvikkeet hävitetään. Tutkimus- ja hoitovälineet puhdistetaan annettujen ohjeiden mukaisesti potilashuoneessa.
- Roskapussi suljetaan tiiviisti. HUOM! tuplapussitus
- Potilaan siirtyessä toiseen yksikköön tulee informoida lude-löydöksestä.

Päivystys- ja ajanvarauspoliklinikat (ja vastaavat yksiköt), kun potilas on poistunut:

- Huone siivotaan.
- Potilas- ja vuodevaatteet pakataan läpinäkyviin, itsestään sulaviin pyykkipusseihin, jotka laitetaan keltaiseen muoviseen tai kankaaseen pyykkipussiin. Ks. myös Pyykin käsittely
- Henkilökohtaiset hoitotarvikkeet hävitetään. Tutkimus- ja hoitovälineet puhdistetaan annettujen ohjeiden mukaisesti potilashuoneessa.
- Roskapussi suljetaan tiiviisti. HUOM! tuplapussitus
- Jos potilas on siirtynyt jatkohoitoon toiseen yksikköön, ilmoitetaan sinne lude-löydöksestä.

Tuholaistorjuntayritys todentaa ludeongelman ja suorittaa myrkytyksen ja tarvittavat toimenpiteet sekä antaa jälkisiivous- ja irtaimistonkäsittelyohjeet. Jos ludeongelma on laaja, voidaan irtaimistoa joutua hävittämään.